II. évfolyam. 41. szám. 1926. november 7.

Hittrich Ödön, Bp. VI. Vilma királyné út 19

EVANGÉLIKUS CSALÁDI LAP

Szerkesztik: KEMÉNY LAJOS igazgató-lelkész és Dr. MIKLER KÁROLY. Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MIKLER KÁROLY. Kiadja a pesti ev. magyar egyház. Szerkesztőség: IV. Deák-tér 4. II. Kiadóhivatal: VI. Horn Ede-utca 9. Megjelenik julius és augusztus hó kivételével minden vasárnap. Előfizetési ára félévre 20.000 K. Egyes szám ára 1000 K.

A protestánsok önuralma a reformáció emlékünnepélyein.

Ez évben vasárnapra esett október utolsó napja, évfordulója a reformáció kezdetének. Már napokkal azelőtt meg kellett kezdeni a különböző egyesületekben és szövetségekben a helyi ünnepségeket, hogy a vasárnapi főünnepélyeken mindenki részt vehessen. Ez a meggondolt beosztás, de főképen az a feszültség, melyet a protestánsoknál a katholikusok részéről jövő állandó és méltatlan támadások idéztek elő, oly nagyarányuvá tették az ez évi reformációi ünnepélyeket, hogy még a 400 éves jubileumi ünnepek arányait is felülmulták. Bár mindenki jogosan várta s maguk a protestáns tömegek elvárták azt, hogy az ország protestáns közvéleménye nemcsak egységesen, hanem erélyesen is szálljon szembe a támadásokkal, meglepetésszerüen sokkal higgadtabban és nyugodtabban mentek végbe az ünnepélyek, mint ahogy előre gondolták. Kétségtelenül része volt ebben annak a megingathatatlan meggyőződésnek, melyet az igazság kétségbevonhatatlan bizonyossága mindig megadott a protestántizmusnak, de egyuttal fényesen igazolta dr. Raffay Sándor püspöknek püspöki jelentésében hangsulyozott azt a megállapitását, hogy a felekezeti békét és nyugalmat ebben az országban csak a protestáns hivek önuralma őrzi és tartja egyensulyban.

Mindenütt zsufolt templomok hallgatták a délelőtti istentiszteletek ünnepi beszédjeit.

A Deák-téri evangélikus templomban Raffay Sándor bányakerületi püspök mondotta az ünnepi beszédet.

— Ez a nap — igy szólt — az evangélium diadalának, tehát Jézus királyi méltóságba való visszahelyezésének napja s engem végtelen örömmel tölt el az, hogy a római katholikus egyház is megüli Jézus királyságát s ezzel megint közös érintkezési pontot talált, amelyen találkozhatnak katholikusok és protestánsok. Ezért erről a szent helyről üdvözlöm a római katholikus egyházat, hogy október 31-ikét, amelyen Luther Márton, Krisztus királyságát proklamálta, ezentul együtt ünnepelhetjük...

A fasori templomban Kemény Lajos igazgató-lelkész rámutatott arra, hogy mig nincsen olyan római katholikus templom, ahol erről a szentirási mondatról: «Krisztusnak uralkodnia kell, mig lába alá nem vet minden ellenséget», ne ugy magyaráznának, hogy Krisztus ellenségei alatt a protestánsok értendők, addig a protestáns templomok távol tartják magukat ennek az elfogultságnak a viszonzásától. «Ezen az ünnepen — ugymond — megujitjuk azt a meggyőződésünket, hogy a keresztyén egyházaknak egyedül Krisztust kell szolgálniok s mindörökre azé az egyházé lesz a mindenen uralkodó Krisztus segitsége, amelyik ennek az egyetlen rendeltetésének jobban felel meg, mint a többi»...

A protestánsok közös főünnepélye, melyet a Bethlen Gábor-Szövetség, az Országos Luther-Szövetség és a Magyar Kálvin-Szövetség együttesen rendezett, olyan tömegeket gyüjtött össze, hogy a Vigadó hatalmas termei nem tudták befogadni. Egy órával a kezdés előtt már minden hely el volt foglalva s a rendőrség lezárta a bejáratokat.

A lépcsőházakban megakadt ezreket csak nehezen lehetett távozásra birni. Életveszélyes volt a tolongás. A rendőrség tizenkétezerre becsülte azok számát, akik a Vigadóban megjelentek, de ötezernél többet a Vigadó sem képes befogadni. A bejutni nem tudók számára a Deák-téri templomot nyitották meg, mely percek alatt megtelt s ott párhuzamos ünnepélyt tartottak.

Hat órakor kezdődött a Vigadó-beli főünnep. Aki nagyja és előkelője csak a protestánsoknak, egyházi és világi egyaránt, mind együtt volt ezen a fényes ünnepen. Ráday Gedeon gróf, a Bethlen Gábor-Szövetség elnöke mondotta a megnyitót.

— Ünnepelni gyültünk és nem támadni — igy kezdette szavait — s ennek a szép ünnepnek harmóniáját ne zavarja meg semmi disszonáncia. Tagadhatatlan — igy folytatta —, hogy a protestántizmus felett az utóbbi időkben ujból sötét felhők gyülekeznek, de ebből csak azt a következtetést vonjuk le, hogy mi protestánsok egymáshoz jöjjünk közelebb. Szükséges, hogy egymást igazi keresztyéni szeretettel támogassuk és létesitsünk egységes, áttörhetetlen frontot, melyről nem akarunk támadni, de amelyen állva, vissza fogunk verni minden támadást, bárminő oldalról jöjjön is az. — Nagy taps követte az elnöknek ezeket a szavait s a befejező mondatot is, mely igy szólt: — A mi hitünk közös, hármas köteléke nem szakad el egykönnyen.

Nagy taps fogadta a német Ohlemüller Gerhardt dr.-t, ki mint a százhetvenhatmillió protestáns lelket képviselő, a protestántizmus védelmére alakult világszövetség főtitkára, a világprotestántizmus üdvözletét hozta el. Helyeslés kisérte azokat a szavait, melyek azt mondották, hogy a protestánsok nem akarnak kulturharcot s hatalmas visszhang kisérte befejező szavait, mikor a nemzet trianoni sorsára célozva, magyarul mondotta: Nem, nem soha!

Ezután Balthazár Dezső dr. tiszántuli református püspök beszélt. A reformáció nevet magyarázta, mely nyelvtani alakjával nem fedi teljesen a lényeget.

A reformáció — igy szólt — nem formák kérdése, hanem lényeg- és életkérdés. A szentirás diadalünnepe, benne Krisztusunk, egyedül való lelki királyunk tartja diadalmenetét. Bethlen Gábor huszonhatszor olvasta el a bibliát, emellett bölcs, bátor, igazságos és jó ember volt. A másik hitnek türelmes megbecsülője. A vallásfelekezetek közötti jó viszonyt még diadalok után is csak a békesség jegyében, igazságban és egyenlőségben látta biztositva. Ha Bethlen Gábor ma élne — igy fejezete be percekig tartó éljenzés közben szavait, bizonyára töviskorona járna neki, mint mindazoknak, akik nem az aranykeresztet, hanem az élet keresztjét veszik a nyakukba s hordozzák a Golgotáig... Ezt az utat járták a magyar protestánsok századokon át, kezükben a szentirással. A mi jelszavunk ugyanaz, ami volt a Bethlen Gáboré: Isten tisztelése, a nemzet szabadsága, célunk pedig: a magyar nemzeti társadalom testvéri egyesitése a tiszta tudomány, a tiszta erkölcs és a haza szeretetének kötelességeivel. Itt állunk és mi másképpen nem tehetünk...

Kaas Albert báró, az Országos Luther-Szövetség elnöke következett ezután a szónokok sorában s azt fejtegette, hogy a nemzeti eszmének a protestáns felekezetek mindig törhetetlen bajnokai voltak és ez a tulajdonság adja meg a nyugalmat, amely nem szorul arra, hogy bárkit is provokáljon, mert tudja az igazság diadalát. Azzal fejezte be szavait, hogy soha sem történt, hogy ily óriási tömegek gyültek volna össze a wittenbergi hősnek és a genfi vezérnek utódai közül.

Ráday Gedeon elnöki zárószava fejezte be a vigadóbeli ünnepet, melynek közénekei s az ünnep hangulatához illő zeneszámai, melyeket a Máv. Gépgyári «Acélhang» Dalkör kifogástalanul adott elő, mély benyomást tettek az óriási közönségre.

A Vigadóból kiszorultak számára a Deák-téri templomban Antal Géza dr. dunántuli református püspök, Józan Miklós unitárius püspöki helynök, Ohlemüller Gerhardt dr., Balthazár Dezső dr. és Kirchknopf Gusztáv dr., beszéltek.

Sok reformációi ünnepet tartottak még az összes protestáns egyesületekben, intézetekben, szövetségekben és iskolákban, melyek mind a protestáns önérzet és nyugalom jegyében folytak le, méltóan a nagy nap emlékéhez s méltóan a protestáns erőtudathoz, melyről ideje lesz már mindenkinek megjegyezni, hogy az — megfélemlithetetlen!

A hangulatos ünnepségek örömét egy bántó körülmény mégis megzavarta. A Petőfi-Társaság, amelynek elnöke, evangélikus, két alelnöke református és főtitkára is protestáns ember, éppen a reformáció ünnepének 11 órájára, tehát istentiszteletidejére tüzte ki felolvasó ülését. Ez volt a fájdalmas vonás a reformáció lélekemelő ünneplésében.

A lutheri egyház tanrendszere.

Irta: *D. Dr. Werner Elert, az erlangeni theologia tanára.*

Első rész.

Istennel való harc. (Dogmatika I.)

Folytatás.

Ilyen motivumra bukkanunk a mi sorsélményünk kereteiben Isten ellenségeskedésének megtapasztalásában. Mivel a magunk erejéből azonban nem tudunk továbbmenni annak a megállapitásánál, hogy Isten

ellenségeskedése fennáll, azért mélyiti el a biblia ezt a tapasztalatot Isten motivumairól adott megmagyarázásaival. A biblia beszél az ő megsemmisitő (Gen. 6.,6. Act. 3., 23.) érvényszerző akaratáról (Róm. 12., 19.) bosszujáról (Mik. 5., 4.) azt is mondja, hogy nevet az embereken, kigunyolja (Zsolt. 59., 9.) és gyülöli őket (Zsolt. 11., 5.) Ellenségeskedésének uralkodó hangulata haragban nyilvánul (Zsolt. 90., 7., Jer. 10., 10., Ján. 3., 36., Róm. 1., 18., 1. Thess. 2., 16.) Isten haragjának tényén már eleve széttörik minden olyan remény, amely a mi kezdeményezésünkre valami kiegyezést remélhetne. Hogy Isten haragszik bizonyitja az, hogy ami Isten ellen való ellenségeskedésünk átkának meg vannak a hatásai, amelyek tul terjeszkednek a mi időszerüségünkön és ebből következőleg nem tüntethetők el a mi részünkről kiinduló időbeli aktusok által. Hogy ő haragszik az annyit jelent, hogy mi a megsemmisitésnek reménytelenül áldozatul fogunk esni.

Ezek mellett Istenről egész sereg más motivum is olvasható a bibliában, amelyek ezekkel ellentétben állnak s amelyeket mi a vele szemben való megtörhetetlen ellenségeskedésünk miatt nem tudunk megérteni. Hogy ő türelmes, lassu a haragjában, hosszu türő (2. Pét. 3., 15.) bár ez ugy is érthető, hogy minden ellenfél megakadályozhatja és elhalaszthatja ellensége haragkitörését bizonyos ideig. Hogy ő azonban jót cselekszik és jóságos (Zsolt. 119., 68.) irgalmas és kegyelmes (Zsolt. 103., 8.), hogy ő az embereket szeresse (Deut. 4., 37.) részvéttel legyen, (Jer. 12., 15.) nekik segitsen Es. 41., 10. őket megmenteni akarná 1. Tim. 2., 4. az ellenkezik a mi ellenségeskedéseiről való tapasztalatainkkal. Mi éppen annyira nem tudjuk a kettőt összhangba hozni, mint vele szemben az emberi sorsok egyenlőtlensége miatt az ő igazságosságának sokszorosan dicséretet zengeni. (Zsolt. 36., 7.) Itt van az ür a mi érzéseink és a bibliai ember világa között, amelyet csak ugy tudunk megmagyarázni, hogy az más viszonyban van Istennel, mint mi a mi konfliktusunkban.

c) Mindaddig, amig az Istenről szóló második motivumok, a mi tapasztalatunkban nem szerepelnek, azokat eddig feltételeseknek tartjuk. Ha ezt tesszük, akkor a bibliában állitott Isteni motivumok sokfélesége a mi régebbi tapasztalatainkra egészen uj fényt vetnek, bár megoldhatlan ellenmondás elé állit minket, a két motivum sorsellentétessége. De ha Isten valóban nincs kötve a haraghoz, az az a mi részünkre előre megállapitott motivumhoz, sőt más inditó okot lát maga előtt; ezekből a motivumokból az a véleményünk alakul ki, hogy velünk szemben egy szabadságban, valóságban, fenségben élő személyiség áll.

(Folytatjuk.)

Levél egy gyermekhez.

Kedves Fiam!

Azt kérdezted a hittanórán, volt-e mosdó abban a csunya, piszkos, dohos börtönben, amelybe Potifár az ártatlan Józsefet bezáratta. Kérdésedből én arra következtetek, hogy a tiszta, friss vizet szivesen használod mosakodásra.

A testi tisztálkodás mellett szeretném figyelmedet felhivni lelked tisztán tartására is. Isten gondoskodott lelkünk számára is fürdőről, amelyben megtisztulhatunk büneinktől. A Megváltó érettünk ontott drága vére megtisztitja lelkünket minden szennytől, amely naponként rátapad.

Tudod-e, hogy szerezheted meg lelked számára ezt a fürdőt? Imádkozás által. Egész életednek Istennel egybekapcsoló imádságnak kell lenni. Az imádság tisztán tartja lelkedet és világosságot hoz bele az isteni élet világosságából. Az imádság révén erőt is nyersz Istentől, hogy napról-napra megszabadulj egy-egy rossz tulajdonságtól.

József két évig volt a börtönben. Megalázott állapotában Isten felmagasztalta. Fejedelmi méltóságra emelte. Bennünket a Sátán egész földi életünkben körülhálóz. Isten Igéjével azonban harcolhatunk ellene, sőt le is győzhetjük. Ha halálig hivek maradunk, fejedelmi koronát tesz Urunk Istenünk fejünkre, az örök élet koronáját.

Erre neked is törekedned kell.

Szeretettel ölel

a tisztelendő bácsi.

HIREK.

Az egyedül üdvözitő számarány uralkodik ma már ugylátszik mindenen. A felsőházi javaslat megokolásában azt olvassuk, hogy azért akarnak evangélikus egyházunktól két képviseletet elvenni, mert számaránya megváltozott. A Duna-melléki ref. püspök jelentésében pedig azt olvassuk, hogy ne feledkezzünk meg a legbarátságosabb együttmüködés közben sem az egy és három (1:3) arányszámról, mely a vezetést a reformátusoknak biztositja. És még csodálkozzunk

STÜHMER kakaó, csokoládé és cukorárugyár
BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 8.
— Bonbonjai, csokoládéi, cukorkái, dessert készitményei a legkiválóbbak. —

azon, hogy a kath. nagygyülésen szintén a számarány és nem a belső érték tekintetbevételével követelik az ország sorsába és minden közéleti kérdésnek az irányításába való döntő befolyást. — Hiába a számarány a mai materialistikus világban mindenben döntő, pedig régi jó mondás, hogy tudományban nem lehet szavazni.

Istentiszteletek sorrendje 1926. nov. 7-én:

Hely	Óra d. e. d. u.	Lelkész neve
Deák-tér (német)	½10	báró Podmaniczky Pál
„ (magyar	11	Gaudy László
„ „	6	Ruttkay Miklián Gyula
Fasor (ifjusági)	10	Bereczky Sándor
„	11	Késmárszky Lajos
„	4	Kemény Lajos
„ német	5	Broschkó G. A.
Kőbánya	9	Majba Vilmos
Simor-u. 51.	11	Dendely Károly
Gyüjtőfogház.	2	Majba Vilmos
Rákóczy-út 57.	10	Morhács Márton
Gyarmat-u. 14.	½11	Lamnek Vilmos
Üllői-út 24.	10	Martony Elek
Váczi-út 61.	10	Rimár Jenő
Bécsi kapu-tér	11	dr. Varsányi Mátyás
Zichy-utca	10	Mohr Henrik
Horthy Miklós-út 27.	11	Szüts Gábor

Budafokon és Budatétényen Petrovics Pál prédikál. November 14-én a Deák-téri templomban Kirner Gusztáv, a fasoriban Kemény Lajos, a kőbányaiban Hudák János prédikál.

Adófizetés. *Felhivjuk híveink figyelmét arra, hogy a folyó évre még hátralékban lévő egyházi adójukat kiegyenliteni szíveskedjenek, mert halogatásuk egyházközségünket sulyos és kellemetlen helyzetbe hozhatja.*

ZONGORÁT—PIANINÓT—HARMÓNIUMOT
ne vegyen mig !!! Reményi Mihály
Ófensége Dr. József Ferencz kir. herczeg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállitója elsőrangu zongora telepét meg nem látogatta. Király-u. 58.

Leipold kantatéja annyira megnyerte a 29-iki vallásos estélyen megjelentek tetszését, hogy vasárnapi (7-ki) liturgikus istentiszteletünk keretén belül megismétli a Lutheránia egyházi énekkar és főiskolai hallgatókból és főgimnáziumi tanulókból alakitott alkalmi zenekar.

Valódi Ezüstevőeszközök speciális üzlete. Szigety Nándor és Fia Budapest, IV., Muzeum-körut 17.

A Deák-téri Luther-Szövetség november 12-én (pénteken) a polgári iskola disztermében tartandó 5-ik estélyén dr. Mikler Károly, ny. jogakadémiai dékán, egyet. m. tanár, folytatni fogja »Werbőczy egyházpolitikája« cimen megkezdett feltünést keltett előadását. Az estély után a Deák-téri Luther-Szövetség választmányi gyülést tart ugyancsak a diszteremben. Kérjük a választmányi tagok szives megjelenését.

Az Orsz. Luther-Szövetség nov. 8-án d. u. 3 órakor választmányi, majd nov. 10-én d. u. 3 órakor közgyülést tart a polg. iskola kistermében. Kérjük a Budapesten lakó választmányi, illetve a szövetségi tagoknak szives megjelenését.

Akadémiai istentiszteletek. Felhivjuk a székesfőváros ev. társadalmának figyelmét főiskoláink ev. hallgatósága számára tartandó akadémiai istentiszteletekre. Az első november 14-én d. e. 11 órakor fog megtartatni az üllői-uti (24. sz. a.) imateremben. Ugyanitt rendezi f. hó 6-án, szombaton d. u. 6 órakor a Lutherotthon ifjusága és főiskoláink ev. vallásu hallgatósága ref. emlékünnepét. Számitunk a legnagyobb érdeklődésre. Belépési dij nincs!

Ügyvédjelöltek! Jogászok! Közgazdászok! Államszámvitelesek!
SZONTAGH-SZEMINARIUM, Budapest, IV., Váci-u. 51.
felvételi, beiratási ügyekben tanácsod ad, jegyzetbérlet, előkészités az összes vizsgákra, szigorlatokra, kollokviumokra, ügyvédire.

Személyi hir. Dr. Licskó Andor orvos egyházunk buzgó és áldozatkész tagját, egyetemi magántanárrá nevezték ki. Szivből gratulálunk.

Dr. Csordás Elemért, a fasori lelkészköri tanács elnökét a főváros közgyülése tiszti főorvossá választotta. Osztatlan örömmel üdvözöljük őt diszes állásában, — munkálkodjék jó evangélikushoz illően a köz javára eredményesen!

A Deák-téri templom családi hirei. Keresztelések: Fiedler Katalin Gizella, Harsányi László Mihály, Hagelmann Aranka Éva. — Esketés: Lepter János—Kloyber Piroska. — Temetések: özv. Zempléni Árpádné 60 éves, özv. Bernáth Józsefné 46 éves, Csizmadia Pál 74 éves, Haug Gyula 54 éves, Kiss Magda 4 hónapos, Budás Miklósné 41 éves.

Vajda M. Pál fényképészeti műterme
Telefon VII., Damjanich-u. 52. Telefon
Gyermek- és hölgy felvételek készitésében specialista.
Az egyházközség tagjai és családtagjainak 25% kedvezmény.

A Deák-téri ifjusági Luther Kör heti összejöveteleit minden szombat este pont 7 órakor tartja a Deák-téri polgári iskola disztermében. E hét szombatján, nov. 6-án a rendes összejövetel végeztével dr. Böhm Dezső igazgató tart Petőfi költészetéről vetitett képes előadást. Mindenkit szeretettel várunk.

A Deák-téri Konfirmáltak Egyesülete minden vasárnap délután 5 órakor összejöveteit tart a Deák-téri polgári iskola disztermében. Minden konfirmált ifjut és leányt hivunk és szeretettel várunk.

Misszióegyesületi közgyülés. A Magyarhoni Ág. Hitv. Evang. Misszióegyesület november 11-én d. u. 3 órakor a Deák-téri polgári iskola IV. osztályának tantermében tartja rendes közgyülését, melyre a tagokat és a misszionak barátait szeretettel meghivja.

Szeretetvendégség. A Váci-ut 61. alatt iskola tornatermében november 7-én d. u. 5 órakor szeretetvendégség lesz.

Egyetemes közgyülésünk november 11-én csütörtökön d. e. 9 órakor kezdődik a Deák-téri diszteremben. Előző napokon a különféle bizottságok készitik elő az ügyeket.

A belmissziói egyesületek evangélikus tagjai összefogás s együttmüködés megbeszélése céljából november 10-én, szerdán délután 4 órakor Budapesten, a Deák-téri ev. polg. iskola II. emeleti tantermében tanácskozásra jönnek össze, amelyre a belmissziói egyesületek tagjait és barátait szerettel meghivja és várja az Előkészitő Bizottság.

A fasori Luther-Szövetség e heti szerdaestélyén dr. Láng Margit tartott élvezetes előadást Michelangelóról vetitett képekkel. A jövő heti szerdán, az egyetemes gyülés miatt, nincs előadás.

Vallásos estély. A pesti ág. hitv. evang. német egyházközség nőszövetsége gályarabok emlékére október hó 24-én vallásos estélyt rendezett. Gyülekezeti ének után Broschko G. A. lelkész imádkozott és üdvözölte a megjelenteket. Utána Hüttl Armin budai vallástanár a gályarabok nagy szenvedéseiről és felszabadulásáról tartott tartalmas és hiterősitő előadást. Volt azonkivül ének és zeneszám és szavalat. A szépen látogatott estély gyülekezeti énekkel végződött.

WAGNER ERZSÉBET angol és francia szabónő, mérsékelt áron elsőrendü munkát végez. X., Család-utca 20. Tisztviselőtelep.

Lakótársnőt keres, havi 400 ezer koronával Pauczer Jánosné, Szondi-u. 79, II. 41.

Egy szoba kiadó Mendel Istvánnál, Szondi-u. 79, II. 42.

Evangélikus nevelőnőt keres Grázban lévő 3 éves kis fiu mellé, Wack Keresztélyné, IX., Rákos-u. 4.

Gyermeket nevelésre elfogadok szülői szeretettel 4—5 évestől kezdve, 5—6 százezer korona havi fizetéssel. Németül beszélek vele. Ujmann Imréné, Rózsa-u. 24,1/2 em. 12

BURGER HERMINA leány- és fiuruha áruháza
Budapest, IV., Kammermayer Károly-u. 10. (Evang. egyház épületében.)
Fennáll: 1862. óta.
E lapra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

HASKÓ és SZEGŐ
DIVATÁRUHÁZA
Budapest, IV., Deák Ferenc-tér 4. szám.
(az evang. templom épületében)
DUS RAKTÁR: selyem, szövet, vászon, kanavász, kötött szövött-áru, kész női és férfi fehérneműek, kész és mérték szerinti női :: és férfiruhák és kabátok, paplan és szőnyegekben. ::

GÄRTNER ÁGOSTON VILLAMOSSÁGI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., WURM-UTCA 3. — Telefon 95-33.
Mindennemü témszálas izzólámpák. Az összes villamos szerelési czikkek, villamos főző- és fütőkészülékek, villamos zseblámpák, szerelések és javitások.

ANGSTER JÓZSEF és FIA
orgona- és harmóniumgyár r.-t., Pécs.
Budapest, IV., Semmelweis-u. 10.
Telefon: 139—34. o Telefon: 139—34.
Készit uj orgonákat, müvészi kivitelben, Pneumatikus és elektromos átépitések. Mindennemü javitások. Uj homlokzat-sipok. Tisztitás, hangolás, orgonák karbantartása.
Harmóniumok részletre: 2,800.000 koronától feljebb.
1000 uj orgona. 60 éves mult.

NAGY KÁROLY FRIGYES
orvosi müszerész
laboratoriumi eszközök, betegápolási cikkek, sérvkötők, haskötők gummiharisnyák stb. szállitója
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. Telefon J. 149-73.

WALSER FERENC
Alapitva 1858. évben.
Tüzoltási szerek és szivattyuk gyára, harang- és fémöntőde.
Budapest, VI. ker. Lomb-utca 34-36. szám
Villamosmegálló: Váci-ut, Láng-gépgyár.
Gyárt: **Templomharangokat,** és összhangzó harangzatokat a legfinomabb harangfémötvözetből tiszta csengésü, előre megállapitott szavatolt uj hangokkal: **harangszerelvényeket** forgatható vaskoronával, szakszerü kivitelben, **harangállványokat** hengerelt vasból, szabadon álló, valamint fekvő elrendezéssel. Telefon: Budapest, Lipót 913—46.

MOLYKÁR
elleni szőnyeg, szőrme, ruhanemü stb. megóvás és porolás; féregirtási, lakástakaritási és butorberaktározási vállalat
KERBER HENRIK
BUDAPEST, VIII., NAP-UTCA 29. SZAM.
Telefon: József 3-86. Alapittatott 1890.

Minden bevásárlásánál hivatkozzék lapunkra!

SAUCZEK JAKAB
arany és ezüst paszomány-, jelvény-, fémgomb-, egyenruha-, egyházi-, kézimunka és színházi kellékek gyári főraktára
BUDAPEST, IV., SÜTŐ-UTCA 1. Telefon 77-93.
Evangélikus templomépület.

SOMOGYI LAJOS
SZŰCS MESTER
VIII., Rákóczi-út 23., I. em.
(Uránia mellett.)
Szőrme kabátok, — átalakitások legujabb divat szerint. Szőrme áruk nagy választékban. Női és férfi szücsmunkák.
Alapitva: 1890.

Pártoljuk egymást keresztyén szeretettel
MIKLÓS SÁNDOR uri szabó
Sziv-utca 26. (Andrássy-ut sarok)

Összerakható könyvszekrények
Rekeszenként minden irányban nagyobbithatók

Praktikus, olcsó és jó.
Kapható:
LINGEL KÁROLY ÉS FIAI
ELSŐ MAGYAR FAÁRU- ÉS BUTORGYÁR

BUDAPEST,
VII., Rózsa-utca 4—6.

STEINHÄUSL ÉS KÖLBER
SCHOLTZ RÓBERT cs. és kir. udv. festő utódai
szobafestők és mázolók
BUDAPEST, IX., TÜZOLTÓ-U. 3.
TELEFON: JÓZSEF 8-24.

KAMERKA JÁNOS
LAKÁSTISZTITÁSI ÉS FÉREGIRTÓ VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 4. SZÁM.

RUSZNÁK JÁNOS cipészmester
BUDAPEST, VAS-UTCA 3.
Uri-, női-, gyermek- és ortopäd cipészmester. Készit mindennemü javitásokat és bármilyen e szakbavágó munkát.
Hittestvéreink szives támogatást kéri.

KILTZ JAKAB és TÁRSA
ÜVEGCSISZOLÓ- TÜKÖRGYÁR
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 84. sz.
TELEFON: JÓZSEF 54—76.

ZAUNBAUER FERENCZ utóda
PAUDLER JÁNOS
Távirda-, telephon- és villámháritó épitő intézet.
Hatóságilag engedélyezett villamos világitás és erőátvitel.
Budapest, V., Gróf Tisza István-u. 10. (volt József-tér 13.)
ALAPITTATOTT 1872. TELEFONSZÁM 31—10.

SZANDTNER KÁROLY ÉS FIAI
tésztagyár és sómalom
Budapest, IX., Szvetenay-utca 35.
Telefon: József 8—26.

BURGER JÓZSEF kályhás mester
BUDAPEST, IX., MESTER-UTCA 3.
Saját készitményü cserépkályhák állandóan raktáron. — Meglévő cserépkályhák átrakása bármely fütési rendszerre jótállás mellett eszközöltetnek.

HARSÁNYI TESTVÉREK
központi fütés, légszesz, vizvezeték, csatornázás és épületbádogos műhelye
Budapest, VII., Bem-utca 5. (saját ház.)
Alapittatott: 1894-ben. Telefon: József 30—13.

Somogyi Dániel
lakástisztitási vállalata
Budapest, VII., Klauzál-u. 19. I. em.
Telefonhivó: József 135—17.
Elvállal teljes lakástisztitásokat, u. m.: irtást, festést, takaritást 29 évi gyakorlattal a legmesszebbmenő garantiával.

Minden bevásárlásánál hivatkozzék lapunkra!

„Ida" Szalon
angol és francia női ruha divatterme
Budapest, IV., Hajó-u. 8—10. félemelet 7.
Készit: kosztüm, estélyi és utcai ruhákat, köppenyeket a legmodernebb kivitelben :: méltányos árak mellett. ::

KARTSCHOCKE J. ÉS FIA
KEFE- ÉS ECSETGYÁR
Iroda és raktár: VI., DEÁK-TÉR 4. **BUDAPEST** Gyár és raktár: VII., GARAY-U. 40.
(Evang. egyház épületében.)
Telefon: 60—43. Alapittatott 1849.

Telefon: 31—50. Alapitva: 1878.
KÁROLYI GYÖRGY
PAPIRKERESKEDÉS
KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDA
Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 5. sz.

KLÖSZ GYÖRGY és FIA grafikai müintézet
Budapest, VII., Vilma királynő-ut 49.
Telefon: J. 40—81 és J. 111—23.
...
Gyártási főágak: tervmásolások, térképsokszorositások, müszaki fényképezés, valamint plakát, cimke és egyéb lithografiai munkák elsőrendü kivitelben.

:: Alapittatott 1840-ben. ::
HOCHSCHOPF JÁNOS utódai
:: KELLER ÉS ROSSA ::
VÁSZON- ÉS FEHÉRNEMŰEK RAKTÁRA
Menyasszonyi kelengyék. Női fehérnemüek.
Csecsemő-kelengyék. Kötény-különlegességek.
Szövött-áruk
BUDAPEST. IV., SÜTŐ-UTCA 1. (Evang. egyház épületében.)

KIRSCHENBAUM GUSZTÁV FIA
PALA, CSERÉPFEDÉSI és TETŐ JÓKARBANTARTÁSI VÁLLALAT
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDY-UTCA 10.
Telefon: József 21-33. Alapitva: 1879.

KAULICH ALAJOS
BUDAPEST, IV., DEAK-TÉR 4. SZÁM.
(az Evangelikus egyház épületében.)
Ajánlja saját gyártmányu gummi és szövetfüzőit, minden kivitelben a legjutányosabb árak mellett.

POLENCZ KÁROLY
épület-, mü- és géplakatos
BUDAPEST, IV., VERES PÁLNÉ UCCA 38.
Telefonhivó: József 102—15.

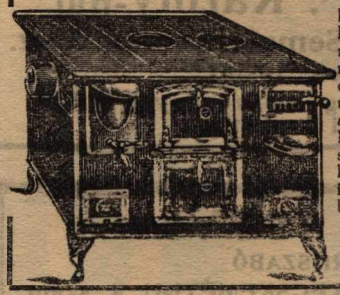

KÉSZIT: Fa- és acél-redőnyöket, napellenzőt, kutakat, takaréktüzhelyeket, rácsokat bármely stilben, valamint gázberendezést, vizvezetéket, gőzvezetéket, ugyszintén villamos világitást, erőátvitelt, házisürgönyt, telefont, villámháritókat, valamint minden e szakmába vágó javitásokat olcsón készit. Redőnyjavitások bármely időben eszközöltetnek. — Elvállal házak évi jókarban tartását olcsó árban.
Autogén-hegesztés és vágás is elfogadtatik.

BALLA D. MŰÓRÁS, PRÄCIZIÓS ÓRÁK JAVITÁSA
BUDAPEST, IV., DEÁK:TÉR 4. SZ.
Alapitva 1844. (Evang. templom épületében.) Alapitva 1844.
Mindenfajta kar- és zsebórák präciziós szerkezettel állandóan — raktáron. :: Confirmatiós ajándékok nagy választékban. —

BACK FERENC keztyük, kötszerek és füző-kellékek raktára
Budapest, IV., Sütő-utca 1. sz.
(Deák-téri evang. isk. épületében.)
Speciális füzők készitése, valamint
anyagok u. m.: Francia Drill, Brosche, Batiszt, Selyembrokát, Csipke, Halcsont, amerikai gummi füzőanyagok és alkatrészek.

SCHNEIDER SÁNDOR
selyem-, bársony-, szallag- és női kalap kellékek áruháza
Budapest, IV., Hajó ucca 8-10. sz.
Telefon: 74—34.

STURM KÁROLY
épitőmester
Budapest, VI., Podmaniczky ucca I. szám
Telefon: 81—11.

SÁNTHA ANDRÁS
uri szabó
BUDAPEST, IV., HAJÓ UCCA 8—10. sz.
Sportkülönlegességek! Szolid árak! Elegáns kivitel

Vászon-áruk, siffon, batisztok, törlők, damaszt evőkészletek, zsebkendők, angol zefirek óriási választékban, nagybani árak. Kész női és férfi-fehérnemüek méret szerint is készülnek legjobb kivitelben.
BELVÁROSI VÁSZONÁRU R. T.
Budapest, (IV., Kammermayer Károly-u. 10. (Ev. egyházépület.)

Minden bevásárlásánál hivatkozzék lapunkra!

Szőnyegek, függönyök, kerevetátvetők és pokrócok eladása nagyban és kicsinyben

Kurucz F. Károly-nál

Budapest, IV., Semmelweis-u. 9. sz.

Telefon: 19—82.

A Tolnai Szőnyeg- és Szövőgyár R. T. gyári lerakata.

BALDAUF MÁTYÁS

„MÁTYÁS PINCÉJE"

BUDAPEST,

IV., ESKÜ-TÉR 6. SZ.

TELEFON: JÓZSEF 150—53. SZAM.

OLÁH ISTVÁN

URI SZABÓ

BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-U. 4. szám

Készit: diszmagyar-, vadász- és sportöltözeteket Hazai-, angol- és francia szövetek raktára.

HAJDU SÁNDOR ÉS TÁRSA

szobafestők és mázolók

Budapest, VIII., Gyulai Pál ucca 12. sz.

MEISTER TESTVÉREK

faárugyár, fornir és gőzfürésztelepe

Budapest, VII, Dongó ucca 3. Telefon: József 93-47.

GYÁRTMÁNYAI: Görlécek, parketták, méhkaptárak, óraszekrények, bel- és külföldi késvágású és fürészelt fornirok, lemezek, tömörfák, képfaragó és esztergált áruk, valamint mindennemű asztalos munkák.

KUN JÁNOS

uri- és női fehérnemű készitő, harisnya, nyakkendők és kesztyű-különlegességek

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 24. SZÁM

Telefon: József 98—81.

OBERMEIER J. és NŐVÉRE

kézimunka üzlete

BUDAPEST, IV. KER., VÁCZI UCCA 11/b.

Telefon: 15—96.

Ezredéves kiállitáson Millenniumi nagy éremmel kitüntetve

FELDMANN CIPŐ-SZALON

orthopaed munka

Budapest, IV. Hajó-u. 8-10. az udvarban

WIGAND MIHÁLY

URI SZABÓ

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 5. 1/2 em.

(Királyi Pál-u. 6.) Telefon: József 104—35.

Uri ruhák, magyar disz és mindenféle sport-munkák speciális készitője.

LEHRETER JÓZSEF

UTÓDA

müüvegezés és képkeretező

IV., Hajó ucca 8-10. az udvarban balra.

Alapittatott 1886-ban.

Triznyai, Szabó, Török

vászon, fehérnemü és kelengye raktára

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 3.

Telefon: 98—36. o **Telefon: 98—36.**

Dr. SMOLING BÉLÁNÉ

női divatterme

BUDAPEST, VIII., KISFALUDY UCCA 25. SZÁM

Costümök. ~ Estélyi ruhák. ~ Átalakitások.

Uri leányokat szabni és varrni tanit.

GREGERSEN REZSŐ HUGÓ

„Stadion" illatszertár és háztartási cikkek üzlete

Budapest, VIII., Főherceg Sándor-u. 42. Telefon: J. 52—17.

„STADION" Kölnivizek minden eddigit felülmulnak!

Az összes pipere- és háztartási cikkeknek legjutányosabb beszerzésihelye. Hittestvéreink szives támogatását kéri.

WEHRMANN F. FIAI

URI SZABÓK

BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-U. 4., I. em.

ALAPITTATOTT 1856. TELEFON: J. 104—44

Készitünk magyar diszruhákat, angol uri- és mindennemü sportöltözeteket.

Sárkány-nyomda r.-t. VI., Horn Ede-utca 9. Igazgató: Wagner Richard